



**Leis Amics de Mesclum**

**MESCLUM  
L'ARMANAC**

**LO VINTEN !  
ANNADA 2014**

# 20<sup>en</sup> ANNIVERSARI

## DE L'ARMANAC

Lo Brassens disiá que, vint ans, es pas la glòria. Disi pas lo contrari, que per nosautreï, de ma generacion de femnas, foguèt mai lo malastre. Lo Chabròl, lo cineasta, un òme de ma generacion, diguèt un còp qu'èra entrevistat: « Lei femnas son de subreviventas ». Ja, o sabiau. Pasmens, vint ans per un armanac es bèu. Qu'a vint ans, un armanac a pas de s'entreviar de ren. Basta ! Çò que vòli dire es quauqua ren d'autre.

Vint es un nombre sacrat, magic se vos agrada mièlhs, qu'es parier. Sabi pas s'existís de nombres pas sacrats ? Que leis umans comptèron premier leis astres avans de comptar sei fedas o la superficia de son òrt. Que leis avèm en dessús dau nas e lei veirián de nuech se i aviá pas de degalh d'electricitat. Avian ges d'autre libre, e, vivent dins la natura, observant lo cèu, sabian que la luna senhoreja sus l'aiga, mentre que la natura sembla de nàisser, puei de morir, quora venon tau o tau astre. De tota aquesta luminalha, ne faguèron de dieus. Uei mai, dins de musèus coma dins de glèisas, de dieus que t'agachan de dessota son capèu de fuec.

Ja, avèm vint dets, coma fòrça bèstias, emai de dracs. Se lei dracs còmptan pas, es que seis arpas leis entrepachan. Lei

calendriers mayas amb aztècas, calendriers lunaris, sacrats, foguèron seguits per lo calendier solari, de vint mes de tretze jorns. Son sistèma de numerotar es de basa 20 e vint representa son dieu solari dei Maiàs, maugrat qu'en Euròpa, represente lo dieu dau mau, lo Diable. Lo Boudà se maridèt a vint ans, qu'aviá ges d'imaginacion, e lei devòts de Crishna s'abocan vint còps per jorn per lo pregar. Segon una legenda de la Bibla, ambé vint pan d'òrdi, Elisèu noiriguèt cent personas. Jupiter donèt a Diana un cortègi de seissanta nimfas, caduna dicha Oceana, ambé vint autras, dichas Asia.

Adonc, nòstre armanac pòu pas èstre que sacrat. Bòn anniversari, bòna annada !

Amanda BIOT

## PORTISSON

Au moment que siam a redigir aqueu portisson, siam en plen dins l'afaire de Siria. Esperam que quora auretze l'armanac dins lei mans la rason aurà ganhat sus lo colhonitge que quand s'acomença una guèrra, sabèm jamai coma s'acabarà. « Fresca e gaujosa », avèm vist çò donat en 1914, que ne siam a commemorar lo centenari de sa declaracion. Tot vau mielhs qu'una guèrra...

Aqueu centenari de la guèrra de 14-18 marca tanben la fin de l'usatge sociau massiu de l'occitan dins la ciutat de Marselha e dins fòrça vilas, alevat Niça. Lei rasons ne son divèrsas, mai sensa la guèrra seriá estat ren que retardat. Pasmens, d'aicita ailà, lo temps de ganhat auriá belèu permès d'aver una evolucion dei mentalitats que fariá qu'ara, nòstra lenga seriá normalament ensenhada e dins una situacion de normalitat dins la vida publica. Mai se tòrna pas faire l'istòria. Es coma es, e adonc nos sembla qu'aquela commemorason pòu èstre utilizada per far faire avans a nòstres idèas.

Autre centenari, aqueu de Frederic Mistral. Autre ocasion de far avans, que parier de tot òme, Mistral teniá sei contradiccions. E aquí devèm estudiar son òbra pas per empassar tot çò qu'escrivèt, mai d'un biais critic per rabalhar dintre çò que nos pòu ajudar per far avans. E permetre a nòstra cultura e nòstra lenga de prene mai vam. Çò que a ren de veire ambé la creacion literària.

Tant d'aqueu chaple òrre de 14-18 que de l'òbra de Frederic Mistral, devèm prene leis aspèctes positius per leis utilizar. Se i a un avenir per l'umanitat...

E puei, au caire d'aquelei dos centenaris, i a un « vintenari » (sabèm pas se lo mot existís ! senon, serà un neologisme !), que l'Armanac de Mesclum n'es a sa vintena annada d'existéncia e qu'auquò deu èstre marcat. Lei publicacions arriban pas totei a la chifra 20, qué ! Que de camin de fach despuei aqueu premier armanac qu'aviá tot bèu un centenau de paginas, e aquestei dei darriereis annadas que passan lei 250 paginas !

Sensa far d'alònguis, voudriam pasmens salutar aquí lo mond qu'an collaborat a l'armanac e qu'ailàs nos an quitat. E d'en premier, estent que foguèron d'obriers màgers d'aquela creacion, Jòrgi Gibelin e Enric Damofli, d'òmes segurs, de lònga lèsts per prendre en carga de pretzfachs necites mai que se veson gaire. E puei de collaboraires preciós qu'avián pas crenca de metre sa signatura dins un armanac popular. E pensam aquí a Max Rouquette, Cristian Laux, Guiu Martin, Ramond Lahondès, Raost Feraud, Renat Siol, Pèire Simian. Que sigan totei grandmercjat per son ajuda. Leis oblidam pas.

Voudriam tanben citar nòstre brave collèga Adrian Michel, de lònga disponible, que nos quitèt a l'auton de 2012. Es eu qu'organizava l'acamp generau deis *Amics de Mesclum* que se debanava mai sovent a Bolhadissa ont eriam aculhits d'un biais frairenau.

Eriam a clavar l'armanac quand nos tombèt un autre còp de crotz : la despartida lo 10 d'octòbre de nòstre brave collèga Jòrgi Giraud, un afogat de l'occitanisme que sabíá ligar aquel engatjament amb l'engatjament sociu e politic que la lucha per la democracia se mena sus totei lei relargs.

Puei, vos anam pas debanar tot çò qu'es estat complit per *Leis Amics de Mesclum* en 2013, mai avèm de ramentar la

quinzenada occitana de Seteme (B-dau-R), au mes de fevrier, organizada de cotria ambé la Comuna de Seteme, la seccion dei Bocas-dau-Ròse de l'*Institut d'Estudis Occitans*, lo *Centre Culturel Louis Aragon*, lo *Cercle Català de Marsella*, e lo pairenatge dau *PEN-Club Occitan*. Èra sus lo tèma «A l'entorn de l'accion occitana (1930-1950) : Pau Ricard, Jòrgi Reboul, Carles Camproux, Max Rouquette». I aguèt una bèla mòstra ambé de documents inedit, un collòqui que recampèt d'especialistas d'aqueu periòde, e per clavar lo collòqui, una serada ambé *Lo Còr de la Plana*. De notar l'importància d'aqueu collòqui qu'i assistèron un molon de mond çò qu'es pas sovent lo cas dins aqueu biais de manifestacion. Basta ! N'i a pron, qué !

Non ! Qu'avèm una darriera pensada per lei « pelós » occitans de 14-18, que leis sordats dau XVen Còrs foguèron difamats per de racistas, e quand èran dins de regiments ont i aviá d'òmes venguts de regions diferentas d'Occitània, emplegavan cadun son parlar, çò que li permetiá de se sentir, maugrat lei dificultats, dins una comunautat culturala. N'avèm agut d'exemples.

MESCLUM

**Per comandar un libre en occitan**



**IDECO**

La diffusion occitana per excelléncia  
IDECO B.P. 6 81700 Puàglauranç (Puy-laurens)

Tel 05 63 75 22 26 Fax 05 63 75 22 14

[ideco@ideco.dif.com](mailto:ideco@ideco.dif.com)

<http://www.ideco.dif.com>

## ENSENHADOR

<i>Pour lire la graphie classique</i>		5
<i>20en anniversari de l'Armanac (Amanda Biòt)</i>		7
<i>Mesclum : Portisson</i>		9
Amanda Biòt	<b>Genoier</b>	13
Enric Damofli	Lei trepadors	14
Andrieu Reynier	Marridei farfantèlas	24
Magalí Bizot-Dargent	Retorn a Mielas	28
Amanda Biòt	<b>Febrier</b>	32
Alan Fournier	Vint ans de vida per l'Armanac de Mesclum !	33
Gui Matieu	Lo malastruc	41
Miquèu Massal	Capelada a Gaston Couté	42
Gui Matieu	Bèstia coma l'amor	49
Amanda Biòt	<b>Març</b>	50
Renat Merle	Tripòl	51
Romieg Jumèu	Balada dau rei de Tantara	52
Glaudi Pisapia	Ma vida vertadiera de cigala	54
Gui Matieu	Lo bastard	65
Gui Matieu	Concert	66
Joanina Dugas	Responsa au tèxt de l'Armanac de Mesclum 2013, pagina 143, « Colà Colà passarà pas »	67

Amanda Biòt	<b>Abrieu</b>	68
Gerard Phavorin	BD : L'ira dau volcan	69
Sòcis de la Chorma	L'espectaclosa corsa de banhadoiras	
Ciutadenc	de Ciutat Chorma	74
Jòrdi Peladan	Aucelum	76
Joan-Glaudi Latil	Sensa escrupules... Lei pès niquelats	77
Amanda Biòt	<b>Mai</b>	86
Francis Cournut	** Paisans	87
Cristian Jourdan	** Lo pertus dou Rove	88
Marineta Mazoyer	** Long de la via Regordana	94
Marina Gadea e Camille	Gastaud	
	** Un còp èran tres dròllas	99
Jaumelina Arnaud	** A gratis... mai que còsta	100
Martina Michel	** Frejura en Cevenas	102
Amanda Biòt	<b>Junh</b>	104
Yannick Martin	** Ma vilòta	105
Martina Michel	** Lo Lanterna	106
Gui Matieu	Nisada	114
Guiu Garnier	Lei buòus	115
Gui Matieu	Influéncia de l'oroscòp	120
Amanda Biòt	<b>Julhet</b>	121
Glaudi Barsotti	Centenaris !	122
Magalí Bizot-Dargent	Letra a un arlatenc	126
Gui Matieu	L'eure e lo rore	130
Domenja Blanchard	Clovis Hugues, poèta popular	131
Amanda Biòt	<b>Aost</b>	139
Joan-Glaudi Babois	La legenda de la Porraca.	
	Asfodelon e Persefòna	140
Joan-Glaudi Latil	Lo jazz es perilhós (Boris Vian)	147



Pau Colombier	Sus la rota de l'exòde au mes de mai quaranta	149
Jòrdi Peladan	Caminada, destinada	153
Gui Matieu	Lo restaurant dau dissabte	155
Andrieu Fargette	Provença mieuna	156
<b>Amanda Biòt</b>	<b>Setembre</b>	<b>158</b>
Romieg Jumèu	Calabrun	159
Jòrdi Peladan	Èma e la Èfa (M.L.F.)	161
Magalí Bizot-Dargent	De pèis en buòus	163
Andrieu Abbe	Mercenaris dins la mesclanha	168
Sergi Viaule	L'examèn	170
Amanda Biòt	Un vèspre a la television	177
<b>Amanda Biòt</b>	<b>Octòbre</b>	<b>179</b>
Lisa Gros	Ostau de retirada	180
Magalí Bizot-Dargent	La pintura	184
Pèire Assante	Dieu	190
Gui Matieu	L'amar	193
Andrieu Reynier	D'uòus de polas negras	194
<b>Amanda Biòt</b>	<b>Novembre</b>	<b>197</b>
Jòrgi Gros	Dau costat de la cuèissa	198
Gabi Mosna	Pomponeta	202
Regina Fournier	Adieu bancaus	206
Jaumeta Portalier	La desmesura	207
Rogier Paco	Bòna annada ben pebrada	209
Claudina Paul	Vers Gliesa 667 Cc	211
<b>Amanda Biòt</b>	<b>Decembre</b>	<b>213</b>
Joan-Marc Vilanòva	Mèstre Nadal (o quicòm coma aquò)	214
Miquèu Arnaud	Fraternitat	218
Digloss	L'òme en fenèstra	225

Auban Bertero	Kapilo	229
<b>Quauqueis entre-senha utilas</b>		234
<b>Mesclum</b>		247
<b>Lexic</b>		249

---

### **Elaboracion materiala de l'Armanac**

**Glaudi Barsotti** : Collècta dei tèxtes e correccions.

**Amanda Biòt** : Rubricas mesadieras e ilustracions.

**Joan-Glaudi Latil** : Montatge, mesa en pagina e ilustracions.